

ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของเทศบาลตำบล
ศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

Factors Affecting Community Environmental Management Policy of Sri
Chiang Mai Sub-district Municipality, Nongkai Province

พีรพล ไทยทอง*
Peerapol Thaithong

Received: April 9, 2019 Revised: June 18, 2019 Accepted: June 21, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ ทาโร ยามาเน่ จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดของประชาชนเห็นต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่มีการจัดการอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับที่มีค่าสูงเฉลี่ยสูงสุดไปถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือ ด้านระบบการจัดการ และด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยพฤติกรรมการมีส่วนร่วม และปัจจัยด้านรายได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.619 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.384

คำสำคัญ: การจัดการ, สิ่งแวดล้อมชุมชน, ปัจจัยที่ผล

* อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

ABSTRACT

This research aimed to study 1) public opinion on community environmental management policy in Sri Chiang Mai Sub-district Municipality, and 2) factors affecting community environmental management policy in Sri cheang Mai Sub-District Municipality. The population was people in Sri Chiang Mai Sub-district Municipality, Sri Chiang Mai District, Nhonng Kai Province. The samples was calculated from the recipe of Taro Yamane' formulation number 395. The instrument used to collect data was a questionnaire. The reliability was 0.89. Statistics used for data analysis were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and Multiple Regression Analysis.

The results are as follows: 1) Opinions on community environmental management policy in Sri Chiang Mai Sub-district Municipality as a whole and each aspect were at a high level. When considering each aspect, it was found that the level was high in all aspects. The highest average to lowest ranking were staff, the management system and equipment and vehicles, 2) the factors affecting community environmental management policy in Sri Chiang Mai Sub-district Municipality were the participation factors and the revenue factor. The coefficient of correlation (R) was 0.619. The coefficient of forecast (R^2) was 0.384

Keyword: Management, Environmental, Influence factors

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมในเมืองและชนบทมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่น อากาศเป็นพิษ ขยะมูลฝอยการขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยน้ำเสีย ซึ่งในแต่ละปีหน่วยงานต่าง ๆ ต้องใช้งบประมาณสำหรับแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมค่อนข้างสูงและเพิ่มขึ้นทุกปี ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งต่อความเดือดร้อนของชุมชนและมีแนวโน้มว่าจะรุนแรงและขยายพื้นที่ออกไปสู่สังคมชนบท ดังนั้น ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชนและประชาชนทุกคนต้องให้ความสำคัญ มีจิตสำนึกในการหาแนวทางการแก้ไขและยุทธวิธีรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถควบคุมจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยให้ลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นเงาตามตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลายพื้นที่ได้ประสบปัญหาไม่สามารถจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ขาดการบริหารจัดการที่ดี ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการที่เหมาะสม และเกิดความขัดแย้งในการดำเนินการ ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลจำเป็นจะต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกฎหมายได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (คณะรัฐมนตรี, 2555, หน้า 1) ทั้งนี้ ปัญหาการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำลังประสบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเก็บขนไม่หมด มูลฝอยตกค้าง วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้อง หรือไม่มีที่ดินสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย ปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาที่สะสมมานาน และมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีการจับจ่ายใช้สอยสินค้ามากขึ้น และเพิ่มปริมาณการผลิตมูลฝอย ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และบุคลากรของท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการลงทุนและปรับปรุงระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ (พิริยา วัชรไธย, 2556, หน้า 2)

ปัจจุบันเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ มีประชากร ทั้งสิ้น 31,735 คน แยกเป็น ชาย 15,741 คน หญิง 15,994 คน มีพื้นที่ประมาณ 24.55 ตารางกิโลเมตร (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564) โดยมีชุมชนในเขตเทศบาลทั้งสิ้นจำนวน 38 ชุมชน และอำเภอศรีเชียงใหม่เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ ทำให้มีประชาชนที่อาศัยอยู่และผ่านไปมามีจำนวนมาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้คือปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยเนื่องจากมีพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวาง มีรถเก็บขยะมูลฝอยจำนวน 10 คัน มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 40 คน ซึ่งถือว่าน้อยมากกับจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ กับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งมีปริมาณขยะมูลฝอย จำนวน 23-25 ตันต่อวัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2558, หน้า 58) สำหรับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ใช้การวางถังรองรับขยะมูลฝอยตามริมถนนสายหลัก แล้วให้รถเก็บขยะมูลฝอยออกปฏิบัติงานจัดเก็บขยะตั้งแต่เวลา 04.00 น. ถึงเวลา 10.00 น. ของทุกวัน โดยนำขยะทั้งหมดที่เก็บได้ไปกำจัดที่บ่อฝังกลบของเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ และเนื่องจากเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่มีพื้นที่รับผิดชอบมาก จำนวนประชากรก็เพิ่มขึ้นทุกปี ขยะก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน จึงทำให้เกิดปัญหาการจัดเก็บขยะมูลฝอยไม่ทั่วถึง ไม่เพียงพอเกิดขยะตกค้างเน่าเหม็น ลื่นเปื้อนน้ำมันเชื้อเพลิง สถานที่ทิ้งขยะใกล้เต็ม ต่อไปในอนาคตคงไม่เพียงพอที่จะใช้จัดเก็บขยะ และต้องเสียงบประมาณจำนวนมากในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในแต่ละปี คณะผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีนโยบายในการบริหารจัดการขยะ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกัน ตั้งแต่การการกำจัดขยะมูลฝอย การลดปริมาณขยะมูลฝอยในบ้านเรือนของตนเอง การคัดแยกขยะมูลฝอย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยการนำขยะไปขายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญที่น่าจะทำได้จะสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชนลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ได้เห็นถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดการขยะที่นับวันจะมีปัญหามากขึ้นเรื่อย ๆ จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ว่าประชาชนได้ปฏิบัติตามมากน้อยเพียงใด พฤติกรรมการจัดการขยะเป็นเช่นไร และจะอย่างไรให้ปริมาณขยะในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ลดน้อยลงได้ เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานอื่นที่สนใจ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์และยานพาหนะต่าง ๆ รวมถึงกระบวนการจัดการต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้เทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ เป็นเมืองที่สะอาด น่าอยู่ ไร้มลภาวะที่เป็นพิษต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

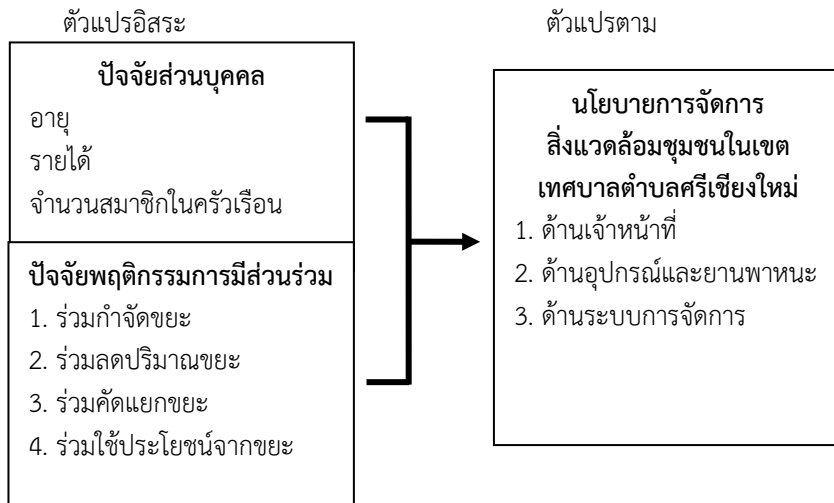
1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร
มุ่งศึกษาประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และปัจจัยพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ ธาตุตา เทพยากุล (2555, หน้า 20) ได้แก่ 1) ร่วมกำจัดขยะ 2) ร่วมลดปริมาณขยะ 3) ร่วมคัดแยกขยะ 4) ร่วมใช้ประโยชน์จากขยะ ตัวแปรตาม ได้แก่ นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเจ้าหน้าที่ ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ และด้านระบบการจัดการ
3. ขอบเขตด้านพื้นที่
มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย
4. ขอบเขตด้านเวลา
กำหนดขอบเขตด้านระยะเวลาในการดำเนินการ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2560 ถึง เดือน 31 มีนาคม 2561 รวมเวลา 6 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย นี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 31,375 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย จำนวน 395 คน โดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของยามาเน่ (Taro Yamane) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (สุรพล พรหมกุล, 2554, หน้า 77)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออก 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) มีลักษณะคำตอบให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์ต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) เกี่ยวกับนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีลักษณะคำตอบให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อที่เกี่ยวกับนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open Questionnaire)

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้สร้างแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายข้อกับนิยามศัพท์เท่ากับ 0.67-1.00

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านหมื่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

2.2.5 จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตรวจสอบพิจารณาจัดพิมพ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน แล้วทำการแจกแบบสอบถามโดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้ฟังและให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 395 ฉบับ แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมดเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและปัจจัยด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ และเกี่ยวกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์ต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาแปลผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4.3 วิเคราะห์หาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายการวิเคราะห์สมการถดถอยใช้การวิเคราะห์เชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) ที่มีต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่

4.4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ใช้การวิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ พบว่า การจัดการที่มีต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย มีการจัดการอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับที่มีค่าสูงเฉลี่ยสูงสุดไปถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือ ด้าน

ระบบการจัดการ และด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1) ด้านเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นมิตร ความสุภาพเรียบร้อย และเต็มใจบริการ รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ไม่เลือกปฏิบัติ ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอยมีเพียงพอ 2) ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความทันสมัยของอุปกรณ์ เช่น สภาพรถบรรทุกขยะ ถังขยะ เป็นต้น รองลงมาคือ ตำแหน่งการวางถังบรรจุขยะมูลฝอยเหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รถบรรทุกขยะมูลฝอยเพียงพอสำหรับการบริการจัดเก็บขยะ 3) ด้านระบบการจัดการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาขยะและการรณรงค์ในเรื่องการคัดแยกขยะ รองลงมาคือ อัตราค่าบริการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ทิ้งก๊ำจัดขยะ และพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมที่มีต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับที่มีค่าสูงเฉลี่ยสูงสุดไปถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านร่วมใช้ประโยชน์จากขยะ ด้านร่วมคัดแยกขยะ ด้านร่วมลดปริมาณขยะ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านร่วมก๊ำจัดขยะ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปผลได้ดังนี้ 1) ด้านร่วมลดขยะ พบว่า พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เก็บขยะรวบรวมใส่ถุง ผูกมัดถุงแล้วนำไปทิ้งในถังขยะที่เทศบาลเตรียมไว้ รองลงมาคือ ทิ้งขยะในถังขยะ 2) ด้านลดขยะ พบว่า พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลีกเลี่ยงการซื้อสินค้าที่ไม่จำเป็นต้องใช้ประโยชน์ รองลงมาคือ เลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่ใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ 3) ด้านร่วมคัดแยกขยะ พบว่า พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะประเภทอื่น รองลงมา คือ คัดแยกขยะย่อยสลาย เช่น เศษอาหาร ออกจากขยะประเภทอื่น และ 4) ด้านร่วมใช้ประโยชน์จากขยะ พบว่า พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขยะประเภทกระดาษ กล่องกระดาษ หนังสือพิมพ์ ทานนำไปขาย รองลงมาคือ นำขยะรีไซเคิล ที่คัดแยกไว้แล้วไปขายต่อ และมีการนำสิ่งของมาดัดแปลงด้วยวิธีต่าง ๆ ให้ใช้ประโยชน์ที่แตกต่างไปจากเดิม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรที่อิทธิพลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรียงลำดับอำนาจการพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมก๊ำจัดขยะ ร่วมลดปริมาณขยะ ร่วมคัดแยกขยะ และร่วมใช้ประโยชน์จากขยะ และปัจจัยด้านรายได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.826 และ 0.006 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.601 และ -0.150 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.619 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.384 และมีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 38.40 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE_{est}) เท่ากับ 0.672 และมีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 0.826 ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ นโยบายจัดการสิ่งแวดล้อม = $0.862 + 0.601$ (การมีส่วนร่วม) - 0.150 (รายได้) และมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนานโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ คือ ร้อยละ 10.63 เห็นว่า ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน รองลงมาคือ ร้อยละ 8.86 เห็นว่าควรมีการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

1. ความคิดของประชาชนเห็นต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ มีการจัดการอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับที่มีค่าสูงเฉลี่ยสูงสุดไปถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านเจ้าหน้าที่ รองลงมาคือ ด้านระบบการจัดการ และด้าน

อุปกรณ์และยานพาหนะ และ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมที่มีต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลศรีเชียงใหม่โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ คณะนิจ โยธา (2555) ศึกษาเรื่อง “การจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนความต้องการจัดการขยะในอนาคตประชาชนต้องมีส่วนร่วมกับเทศบาลในการจัดการขยะ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฤาษุตา เทพยากุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาดนาเกาะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาดนาเกาะ อำเภอเบตง ในภาพรวมมีการจัดการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทัน ทับผึ้ง (2557) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ วงษ์อินทร์ (2556) ได้ศึกษา พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ มีการรณรงค์ให้ตระหนักถึงอันตรายและมลพิษจากขยะ เช่น มีการประสานงานกับผู้นำชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลอย่างทั่วถึง ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะกับทางเทศบาลอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ได้แก่ ปัจจัยพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (X_4) และปัจจัยด้านรายได้ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.826 และ 0.006 ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.619 มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.384 และมีอำนาจในการพยากรณ์ การดำเนินนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 38.40 จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงว่า ทั้ง 2 ตัวแปร มีความสามารถพยากรณ์ได้ไม่ถึง ร้อยละ 50.00 นั้นแสดงว่ายังเหลือบางตัวแปรที่ยังไม่นำมาร่วมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณัฐวรรณ สุนทรวริทธิโชติ (2556) ที่ได้การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามัคคี: ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วม การบำรุงรักษา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชนในตำบลสามัคคี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกียรติกุล ถวิล (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เขตลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า รายได้ในครัวเรือนต่อเดือน มีพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฤาษุตา เทพยากุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาดนาเกาะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พบว่า รายได้ต่อครัวเรือน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การมีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนเข้าไปมีส่วนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน เริ่มตั้งแต่ร่วมในการกำหนดปัญหาและความต้องการร่วมดำเนินการ การร่วมติดตามประเมิน การร่วมได้รับผลประโยชน์ และมีความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญหรือเป็นส่วนหนึ่งของ นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาล ดังนั้นปัจจัยด้านพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะจึงมีอิทธิพลต่อนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาล และมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนานโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขต

เทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ พบว่า ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน รองลงมาคือ เห็นว่าควรมีการใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญัฐวรรณ สุนทร วริทธิโชติ (2556) ที่ได้การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต: ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน มีข้อเสนอแนะ คือ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนรู้จักหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำรงอยู่คู่ชุมชนและพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญทับ ทับผึ้ง (2557) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ผลการศึกษา พบว่า เสริมสร้างจิตสำนึกในการคัดแยกขยะให้เกิดขึ้นกับประชาชนก่อน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกียรติกุล ถวิล (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เขตลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ควรมีการปลูกฝังทัศนคติการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำอีกครั้ง เช่น การนำขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากจากการปลูกฝังจิตสำนึกตั้งแต่เด็ก จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมติดตัวของเด็กไปจนถึงผู้ใหญ่ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคตอย่างยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 ด้านเจ้าหน้าที่ จากผลการศึกษาพบว่า นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอยมีเพียงพอ ดังนั้นควรมีการเพิ่มพนักงานจัดเก็บขยะให้มากขึ้น

1.2 ด้านอุปกรณ์และยานพาหนะ จากผลการศึกษาพบว่า นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รถบรรทุกขยะมูลฝอยเพียงพอสำหรับการบริการจัดเก็บขยะ ดังนั้นควรมีการจัดหารถบรรทุกขยะไว้บริการเพื่อขนถ่ายขยะให้เพียงพอ

1.3 ด้านระบบการจัดการ จากผลการศึกษาพบว่า นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในเขตเทศบาลตำบลศรีเชียงใหม่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานที่ทิ้งกำจัดขยะ ดังนั้น ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดหาที่ดินที่เหมาะสมต่อการกำจัดขยะที่ไม่เป็นมลพิษต่อชุมชน

1.4 จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะ ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้แก่เยาวชนให้ตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้นควรแทรกเนื้อหาสาระวิชาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียนเพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่เด็กและเยาวชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มพื้นที่ให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมเทศบาลทุกระดับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีบทบาทเหมือนกันและแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก มากกว่าผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ

2.3 ควรทำการวิจัยประเมินผลนโยบายว่ามีความสำเร็จมากน้อยเพียงใดโดยใช้รูปแบบ CIPP Model มาใช้ในการประเมินผล

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2558). คู่มือประชาชนการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและเพิ่มมูลค่า. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- เกียรติกุล ธิวล. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษา เขตลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คะนิงนิจ โยธา. (2555). การจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ญาณนนท์ มงคุณ. (2556). คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ณัฐวรรณ สุนทรวิริโชติ. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามบัณฑิต: ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญทัน ทับผึ้ง. (2557). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พิริยา วัชรไทย์. (2556). การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รุ่งอรุณ วงษ์อินทร์. (2556). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอ่างศิลา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤาษุตา เทพยากุล. (2555). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตาดินนาแม่ระ อําเภอบาง จังหวัดยะลา. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุรพล พรหมกุล. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.